

Sud smatra dokazanim da je zapovjednik broda "Ask", kad je na radaru opazio u svojoj opasnoj blizini drugi brod, zaustavio strojeve.

Što se tiče prigovora da je zapovjednik broda "Mitidja" došao s lijeve strane, sud je došao do zaključka da je takav manevar izvršen u agoniji sudara da ga se izbjegne, pa da za taj manevar zapovjednik ne može biti kriv.

Na temelju ovakvog činjeničnog stanja sud zaključuje da s jedne strane nisu utvrđene važne okolnosti sudara, a s druge da nije dokazana krivnja nijednog broda, pa smatra da se radi o "sumnjivom" sudaru, tj. o onome za koji nije moglo biti utvrđeno koje su osobe krive za sudar, pa je, potvrđujući prvostepenu presudu, presudio da svaka stranka mora snositi vlastitu štetu.

(DMF 1972, str.28)

B.J.

Bilješka. - Nije nam jasno stajalište suda prema kojemu nije u ovom slučaju bilo potrebno ulaziti u ispitivanje kojom su brzinom brodovi plovili u času agonije sudara. Ovo je jedna od bitnih okolnosti za utvrđivanje krivnje, i to neovisno o okolnosti što u ovom slučaju tu brzinu nije bilo moguće utvrditi. Dapače nije relevantna brzina prije agonije sudara, nego ona kojom su brodovi plovili u neposrednoj opasnosti sudara, a koja se brzina redovito može utvrditi na temelju one kojom su brodovi prije toga plovili. Sud je međjutim izrekao u ovom pogledu jedno načelno stajalište koje nam ne izgleda prihvatljivo.

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 25.V 1971.

Comptoir languedocien de transit et de manutention (C.L.T.M.) c/a Abitbol et Sté Van Nievelt, Goudriaan i zapovjednik broda "Marian Maria"

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Skladištara-
va odgovornost - Štrajk u luci odredišta - Iskrcaj tereta u
drugoju pogodnoj luci - Klauzula koja brodara ovlašćuje da u
slučaju štrajka iskrca teret u drugoj pogodnoj luci - Klau-
zula kojom brodar otklanja svoju odgovornost za štetu prije

preuzimanja tereta ispod čekrka i predaje ispod čekrka - Viša sila - Brodar ima pravo iskrcati teret u drugoj pogodnoj luci ako mu je nemoguće iskrcati teret u luci odredišta - Druga pogodna luka je ona koja se nalazi u blizini luke odredišta, a koja nije zahvaćena štrajkom - U ovom slučaju brodarova odgovornost prestaje predajom tereta osobi u drugoj luci - Kod predaje tereta pod ovom pretpostavkom brodar je dužan uložiti dužnu pažnju, a ne odgovara za rezultat čuvanja tereta - Dopuštena je klauzula kojom brodar otklanja svoju odgovornost za teret prije njegovog preuzimanja pod čekrki i nakon njegove predaje ispod čekrka - Upad radnika u skladište jest viša sila ako se taj upad nije mogao spriječiti ni intervencijom žandarmrije

Brodar je preuzeo na prijevoz 1.000 sanduka sardina. Teret je ukrcao u Agadiru a imao je biti iskrcao u Marseillesu. Brod je stigao u luku odredišta, ali zbog štrajka lučkih radnika nije se moglo pristupiti iskrcaju tereta. Budući da u Port-Vendresu radnici nisu štrajkali, brod je ušao u tu luku i tamo iskrcao teret, predavši ga lučkom skladištaru. Dok je teret bio uskladišten kod skladištara, jedna grupa mornara - ribara protiveći se uvozu sardina u Francusku silom je provalila u skladište i sve sanduke sardina pobacala u more.

Na temelju ovakvog činjeničnog stanja kupac - primalac tuži za naknadu štete brodara, zapovjednika broda i skladištara.

Drugostepeni sud je tužbeni zahtjev protiv brodara i zapovjednika odbio, a skladištara obvezao na naknadu štete.

Prema stajalištu toga suda brodar nije odgovoran jer je bio ovlašten u slučaju štrajka u luci odredišta iskrcati teret u najbližoj pogodnoj luci koja nije zahvaćena štrajkom, što je on i učinio. Predajom tereta skladištaru brodar se oslobodio svoje obaveze u pogledu čuvanja tereta, jer je skladištar - prešutno - pristao da teret preuzme u ime primaoca. Sud je nadalje došao do uvjerenja da napad mornara - ribara nije imao karakteristike više sile, pa je za to skladištar i odgovoran.

Spor je na temelju skladištarove žalbe rješavao Kasacioni sud.

Skladištar navodi da on za štetu ne može biti odgovoran jer se teret nije nalazio u njegovom čuvanju. Sardine naime da su bile smještene u skladište koje pripada

Trgovačkoj komori i pod njenim su ključem, a potpadale su i pod carinsku kontrolu. Osim toga da je upad mornara - ribara bio viša sila. Radilo se o grupi od stotinjak ljudi koji su upali unatoč okolnosti da su skladište čuvali organi carine, pomorske uprave i žandarmerije.

Brodar ističe da je on postupio u skladu s propisima zakona i klauzulom teretnice koja ga je u ovakvim slučajevima oslobadjala svake obaveze prema teretu čim ga je predao lučkom skladištaru.

Tužitelj smatra da je i brodar odgovoran. Propisi zakona koji brodara ovlašćuju da iskrca teret u drugu pogodnu luku ne odnose se na oslobodjenje njegove odgovornosti. To znači da je brodar, unatoč okolnosti da je teret iskrcao u drugu luku, za taj teret odgovoran dok ga u luci odredišta ne preda primaocu. Osim toga da Port-Vendres nije bila pogodna luka, jer je brodar morao pretpostavljati da su u njoj - unatoč okolnosti da nije obuhvaćena štrajkom - duhovi uznemireni štrajkom u obližnjoj luci. Napokon ističe da teret i nije trebao biti iskrcao u drugoj luci jer je štrajk u Marseillesu prestao u 13 sati, a brodar je sardine u Port-Vendres predao skladištaru istog dana ujutro.

Kasacija je potvrdila presudu Apelacionog suda kojom se odbija tužiteljev zahtjev od brodara i zapovjednika, a preinačila ju je u odnosu na skladištara kojega takodjer ne smatra odgovornim.

Bitni razlozi ovog suda su slijedeći:

Što se tiče brodara sud u prvom redu ističe da neposredni uzrok štete nije štrajk. Međutim, i bez obzira na to, brodar u ovom slučaju nije odgovoran iz tri razloga:

a) U teretnicu je bila unesena klauzula prema kojoj "ako brodar smatra da su iskrcaj ili predaja u luci odredišta spriječeni..... štrajkom..... brodar je ovlašten iskrcati teret - na kopno ili ga uskladištiti u najpogodnijoj luci"..... na trošak i rizik krcatelja. Ova se klauzula ne protivi kogentnim zakonskim propisima koji zabranjuju brodaru da se oslobadja odgovornosti za teret. Ta klauzula uopće ni ne regulira pitanje brodarove odgovornosti, već - za točno određene slučajeve - ovlašćuje brodara da preda teret u kojoj drugoj luci i tako ispuni svoju ugovornu obvezu, a sve iz razloga koji su za brodara nepredvidivi i neotklonjivi.

b) Obaveza koja u ovim slučajevima tereti brodara nije djelo tj. činjenica da će teret primaocu biti uredno predan. Brodar je samo dužan upotrijebiti dužnu pažnju da se teret primaocu uredno preda, što je u ovom slučaju i učinio.

c) U teretnicu je bila unesena klauzula prema kojoj "vozarova odgovornost prestaje iskrcajem ispod čekrka." Sud smatra da se ova klauzula ne protivi javnom poretku. Brodar ima pravo otklanjati svoju odgovornost kod ukrcaja prije nego li teret uhvati ispod čekrka, a kod iskrcaja poslije nego li ga je ispod čekrka otpustio.

Port-Vendres je bila pogodna luka za iskrcaj tereta, a odgovarala je i uvjetima klauzule teretnice - nije bila zahvaćena štrajkom i bila je blizu luke Marseilles. Uznemirenost duhova na koju se poziva tužitelj u ovom slučaju ne dolazi u obzir, jer upad mornara - ribara nije bio izazvan štrajkom u luci Marseille, već njihovim protivljenjem uvozu sardina. Brodar s pravom ističe da nije mogao znati kada će prestati štrajk u luci Marseille.

U pogledu skladištara sud je zauzeo slijedeće stajalište:

U ovom slučaju nije važno da li je skladištara izabrao brodar, jer se ne postavlja prigovor aktivne legitimacije. Unatoč okolnosti što je teret bio smješten u skladište Trgovačke komore i pod carinskim nadzorom, on je ipak bio skladištaru na čuvanju. Ipak sud smatra da se radilo o višoj sili kao razlogu koji oslobadja skladištara odgovornosti. Između časa kada se saznalo o namjeri mornara - ribara da upadnu u skladište i samog upada prošlo je vrlo malo vremena, pa se nisu mogle poduzeti unaprijed nikakve djelotvorne mjere. Osim toga prema stajalištu suda kad ni žandarmerija nije mogla spriječiti upad, to se još manje moglo tražiti od skladištara.

(DMF 1971, str.605)

B.J.

APELACIONI SUD, Paris

Presuda od 7.VII 1971.

Consorts Loukédès c/a
Groupe d'assurances
mutuelles de France
(G.A.M.F.)

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Prijevoz živih životinja - Klauzula nadležnosti suda - Odgovornost brodarova nevlasnika broda - Klauzula o brodarovoj neodgovornosti - Stranka koja se poziva na klauzulu o nadležnosti suda mora